

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๕

วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีพ้นตำแหน่งโท สานิตย์ สุรังษี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง เสนอคำร้อง ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีพ้นตำแหน่งโท สานิตย์ สุรังษี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า

พันตำรวจโท สานิตย์ สุรังษี ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒ ตามคำสั่งกระทรวงคมนาคม ที่ ๑๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๘) และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้อง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะพร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง ภายในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ และจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ภายในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ดำเนินการตามขั้นตอน เพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้องในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ โดยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๕๘๕ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริง

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๐๐๒๑ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ เตือนให้ชี้แจงข้อเท็จจริง

ผู้ถูกร้องเป็นผู้รับหนังสือทั้งสองฉบับด้วยตนเอง ตามใบตอบรับที่ได้ส่งกลับมายังสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่ผู้ถูกร้องมิได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบและไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบให้ถูกต้องครบถ้วน แต่อย่างไร

ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุม ครั้งที่ ๓๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ แล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียงแปดเสียงว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ชี้แจงว่าไม่เคยได้อ่านหรือศึกษารัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบันมาก่อน และไม่เคยมีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงคมนาคมหรือผู้ใดแจ้งให้ทราบว่าผู้ถูกร้องเป็น ข้าราชการการเมือง และต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องนับตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน และผู้ถูกร้อง ขอยอมรับผิดชอบทุกประการ

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ยู่ติในเบื้องต้นว่า พันตำรวจโท สานิตย์ สุรังษี ผู้ถูกร้อง เป็นผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒ พ้นจากตำแหน่งโดยการลาออกเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และมีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน กำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติไว้ทั้งสามกรณี คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้โอกาส ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว แต่ผู้ถูกร้องไม่ยอมชี้แจง และเมื่อชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็อ้างเหตุผลว่า ไม่เคยอ่านหรือศึกษารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และไม่เคยมีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงคมนาคมหรือผู้ใด แจ้งให้ทราบว่าเป็นข้าราชการการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่น เห็นว่า ข้ออ้างของผู้ถูกร้องซึ่งอยู่ในฐานะที่เป็น ผู้มีวุฒิภาวะค่อนข้างสูงฟังไม่ขึ้น จึงต้องถือว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ทั้งสามกรณีตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติไว้ แต่ผู้ถูกร้องคงมีความผิดตาม

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ตามมาตรา ๒๕๕ (๑) เท่านั้น เพราะขณะที่ความผิดเกิดขึ้น คือเมื่อครบสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๓๐ มกราคม ๒๕๕๒) ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่นดังกล่าว และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ต้องพ้นจากตำแหน่งนั้น ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ ส่วนการที่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหลังจากพ้นจากตำแหน่งแล้วทั้งสองกรณี ผู้วินิจฉัยเห็นว่าข้อความตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ไม่อาจครอบคลุมการฝ่าฝืนทั้งสองกรณีได้เพราะตัวบทใช้ถ้อยคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด” จึงไม่อาจหมายถึงผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วด้วย และโทษตามมาตรานี้คือ การให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง และ ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีจะต้องควบคู่กัน เพราะตัวบทใช้คำว่า “และ” มิได้ใช้คำว่า “หรือ” เหตุผลในเรื่องนี้ผู้วินิจฉัยได้กล่าวไว้โดยละเอียดในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๒๐/๒๕๕๔ ระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง กับพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้องแล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า พันตำรวจโท สานิตย์ สุรัมย์ ผู้ถูกร้อง ขณะดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ (๑) คือภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ส่วนข้อกล่าวหาอื่นของผู้ร้องให้ยก

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ